

חר' יחזקאל זצ"ל, הוא היה התן תרב חר' יוסיל מציג מכוללנא המוזכר בהכתבים ונעלמו מאתנו קורותיו ומקום שבתו. תי' היה תרב ר' אליהו ז"ל, הוא היה התן אחד תרבנים המנגדים בערי ליטא ונפטר בימי עלומיו עוד בחיי אביו. בת אחת היתת לו שקראה על שם אמו „שרה רחל שינדל“, ובעלת היה רב גאון ומפורסם בדורו, הוא תרב חר' שמואל זצ"ל, רב בעיר קאנליבעלאד באוקריינא. מוצאו ויתוסו נעלמו מאתנו. ומזרעו אחריו עוד עד היום נושאים את כתר תרבנות בעיר הזאת.

כתבים רבים נשארו ממין זקננו וי"ע, אשר כנראה נכתבו ע"י תלמידיו הקדושים ח"ת תרב חר' רפאל ז"ל מבערשיד, ותרב חר' בנימין זאב מבלטא. ונתוספו בהם מאמרים נפלאים מתלמידיהם חס אשר כתבו בשם רבותיהם אלה. ומסיבת רוב התעסקות נשתבשו תרבתי, אך בכלל דבריו הקדושים חוצבים לתבות אש, מלאים זיו ההשכלה ומפיקים נוגה המחקר, מלאים סודות הקבלה ומסור שדי בעניני מותרת המדות המביאים ליראת ה'. אבל בסיבת רוב התעסקות נמצאו בהם מאמרים בלתי מובנים בחשקפה תראשונה, אבל אחרי העיון מעט יובנו למעמיקים, ועל כמה וכמה מדבריו ז"ל עמלתי תרבתי במרם תבינותיהם. וסודות נעלמים כמוסות בהם. כבד מאד לחמשיך לבוש על דבריו הקי ולתת עליהם הסבר וביאור. ולולא יראתי כי אז אמרתי שדבריו חק' נלקחו משרש דעת הנעלם מוחא סתימא דלא אתידע, וכן שמעתי מאבי אדמו"ר נ"ע כי כן אמר תרב חר' זאב מויטשמייר בעל המחבר ספר אור המאיר, ותדברים ארוכים ואין כאן מקומם. רוב דבריו בנויים על מותרת המדות וביותר על מדת האמת והענות. אך ככוכבים מאירים ומזוהרים בהם דברים גבוהים שכליים תפוחי זחב במשכיות כסף בנוגע לחקרי אלוהי, פנינים יקרים נפוצים בשדי מאמרי. הוא ז"ל היה אומר, כי תגאות הוא לבושו של תרב"ה, כדכתיב גאות לבש, וכשם שהוא אין סוף כך לבושו אין סוף, ולכן עבודת האדם בתיקון המדה הזאת כבדה מאד וכל ימי חייו האדם צריך לעמול ולעבוד לשבר את המדה הזאת שלא להתלבש בלבשו של תרב"ה שהוא דבר שאין לו סוף. ות"ד. ראה איך מיושבים בזה דבריו ר' אליעזר הגדול בפרקיו אשר תמת עליהם תרב"ם ז"ל במורה נבוכים ח"ב פכ"ו ע"ש, כי אחרי שלבושו הוא אין סוף בהכרח שהוא אין מוחלם, כי לכל יש וגשם יש סוף ותכלית ושוב אין שום תמיתה כמובן למעינינו. הוא היה מקפיד מאד על בעלי התורה המחמירים תרבתי ואמר שהם מורידים את התורה לבהינת דינים. ותוא מאמר נפלא, וביאורו הוא, כי התורה היא תורת חסד, דרכיה דרכי נועם וכתיב וחי בהם ודרשו חז"ל ולא שימות בהם. ולכן באמת אמרו כחא דחיתרא עדיף ותמחמירים יותר מדאי מורידים אותה לבהי צמצומים ומגדרים את התפשטות הנעשה ותדברים עמוקים, בארתי כוונתם באורך בדרושי בענין הקדימה שאמרו ישראל נעשה ונשמע שהקדימו הנעשה, ואכמ"ל, לבד במילי דספחא היה מחמיר מאד מפני גודל איסור חמץ, ואמר אינני אוהב מרה שחורות. אך בפסח כל חמץ ותחומרות חנני אוהב. כן נמצא בכתביו דברים תרבתי בשבתה של ארץ ישראל, המעידים על השתוקקת נפשו לתארץ אשר הי' דורש אותה תמיד. הוא צות לאיש אחד שתיה בא"י כי יצייר לנגד עיניו בעת התפלה צורת תארץ עם הנהרות והמימות ותדוירן, ויראה כמה גדול בת קדושת תארץ, ואמר, ואני לא הייתי בארץ ישראל, ואני מצויר לפני צורת תאנשים שחם בארץ ישראל עתה. הוא ח"א כי נשמת כל העולם כולה היא ארץ ישראל ולכן כל תפירות של א"י יש לתם ריה טוב, כי תוש תרית הוא מצד הנשמת כמו שכתוב כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, ותמרא וריחני פקחין ואורא דא"י מחכים. הוא היה אומר, כל שאינו משתוקק לא"י סימן שהוא בעל מרה שחורת. מאמרים כאלה רבים נפוצים בכתביו המעידים על השתוקקותו לעלות לארץ ישראל, וכאמור למעלה לא עלתה בידו. הוא היה מחבב ספרי תרב"ם ז"ל מאד והיה אומר כי ספר מו"נ בעמדו בארגז הספרים הוא סגולה ליראת שמים. הוא אמר על מה שכתב תרב"ם